

POSUDOK DIPLOMOVEJ PRÁCE

Akademický rok 2023/2024

Autor(ka) práce: **Bc. Štěpán Hurník**

Názov práce: *Problém tonality a atonality ve Scrutonově pojetí hudební zkušenosti*

Meno školiteľa práce: **Doc. PhDr. Roman Dykast, CSc.**

Katedra estetiky, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova

Meno oponenta práce: **prof. PaedDr. Slávka Kopčáková, PhD.**

Inštitút estetiky a umeleckej kultúry, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, ul 17. novembra č. 1, 08001 Prešov, Slovensko

FORMULÁCIA CIEĽOV PRÁCE A MIERA ICH SPLNENIA

Cieľom diplomovej práce je ukázať, že teória hudobnej skúsenosti filozofa Rogera Scrutona, ktorá slúži na vysvetlenie poslucháčovho porozumenia tonálnej hudbe, sa dá aplikovať aj na skúmanie hudobného porozumenia atonálnych diel a na obhajobu svostojného postavenia atonality v dejinnom vývoji hudby. Autor si na začiatku práce stanovil aj niekoľko čiastkových cieľov, ktoré v postupných krokoch dôsledne naplnil. Hlavný cieľ práce bol splnený a autor dokázal vyargumentovať všetky svoje iniciálne hypotézy a predpoklady.

NÁROČNOSŤ SPRACOVANIA RIEŠENEJ PROBLEMATIKY A VHODNOSŤ ZVOLENÝCH METÓD

Prostriedkom na dosiahnutie stanoveného cieľa práce je kritická analýza Scrutonovej obhajoby tonality a kritiky atonality, skúmanie jeho pohľadu na dejiny hudby a vo finále podrobná diskusia o jeho teórii hudobnej skúsenosti a jej aplikovaní na atonálnu hudbu (v kontraste s jej pôvodným zameraním daným filozofom R. S.). Náročnosť témy z pohľadu oponentky mierne prekračuje štandardy náročnosti pre daný vedný odbor a stupeň štúdia, vyžaduje si navyše aj erudíciu v hudobnoteoretickej oblasti, čo autor diplomovej práce zvláda bravúrne, ba porovnateľne s absolventmi hudobnej teórie (zdá sa, že je odborovo dvojdomý). Na dosiahnutie cieľa práce volí metódu teoretickej verifikácie, využíva výskumné metódy filozofie (nevyhýba sa ani ontologickým otázkam) rovnako ako metódy muzikológie (hudobná analýza).

POSÚDENIE FORMÁLNEJ STRÁNKY PRÁCE (JAZYK, ŠTÝL, ŠTRUKTÚRA)

Práca obsahuje adekvátne rozpracované teoretické východiská a vhodne štrukturované kapitoly. Logická štruktúra práce, nadväznosť častí práce a ich proporcionálnosť svedčia o premyslenosti a cieľavedomosti formulácií téz a záverov. Realizovaný výskumu vo forme analýz je dôkladný, precízny, metodicky premyslený, autor sa pridrža vytýčených čiastkových cieľov (nazýva ich okruhy, oblasti, roviny atď.), neodbieha, dôsledne smeruje k cieľu. Štýl jazyková úroveň práce je príkladná. Etika citovania a spracovania použitých zdrojov je veľmi dobrá.

SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY PRÁCE

Kvalitatívne najhodnotnejšie časti práce:

1/ Skutočnosť, že autor práce poctivo čítal originálne texty filozofov a estetikov, nespoliehal na preklady. V tejto súvislosti oceňujem snahu poukázať vo vlastnej koncepcii na to, ktoré pramene považuje autor za primárne (áno, určite práce staršieho dáta možno už považovať za pramene, podobne ako práce čítaní v originálnom jazyku svojho vzniku, bez významových posunov, šumov a interpretácií, ktoré spôsobujú preklady).

2/ Snahu v koncovkách kapitol (napr. 2., 3., 6., 7. a ď.) priniesť vlastné definície či zhrnutia prinášajúce definičné rámce skúmaného javu, vyabstrahované z predtým povedaného resp. nazhromaždeného poznania k téme.

3/ V tejto diplomovej práci je stav poznania prezentovaný na základe koncepcií a myšlienok iných autorov, avšak s vysoko rozvinutou schopnosťou diplomanta začleniť ich do vlastnej koncepcie cez komparáciu, analýzu a syntézu.

4/ Autor veľmi obratne, ostentatívne a konzistentne pracuje s vlastnými stanovenými cieľmi, s pojmami cez ktoré argumentuje v polarizácii (protikladoch) ako napr. centrický vs necentrický, hierarchický vs nehierarchický, apriórny vs aposteriórny a ď.

5/ Za najlepšie časti práce považujem kapitolu 7 a Záver práce, kde autor in medias res prináša esenciu svojho úsilia. Považujem ich za dobrý odrazový mostík k budúcemu formulovaniu vlastných originálnych myšlienok resp. hľadaniu ďalších potrebných dôkazov cez analýzy novších diel avantgardy, aby generalizácie nastáli a nepadali na analýze jedného diela (dokonca diela nie tak celkom pôvodného, ba vlastne ani nie atonálneho – napr. Weberovo spracovanie Bachovho *Ricerkaru z Hudobnej obetiny*). Možno je čas začať v budúcnosti uvažovať aj o experimentálnom overení daných premís.

Problematické časti resp. drobné nedostatky práce:

1/ Niekedy má čitateľ problém rozlišovať medzi samostatnosťou myšlienok autora a myšlienkami parafrázovaných autorov, a to jednako z dôvodu práce s sekundárnou literatúrou (najmä analýzy výlučne prevzaté od iných autorov), jednak z hľadiska čítania a orientáciu primárne na cudzojazyčnú literatúru, čo znemožňuje kontrolu zo strany oponenta z hľadiska časového.

2/ Na s. 35 sa nachádza veta, ktorá je zrejme zle sformulovaná: „*Cílem této kapitoly je vysvětlit, jak Scruton uvažuje o poměru posluchače ke znějícímu hudebnímu dílu a jaký ontologický status připisuje estetické oblasti hudby.*“ Ontologický status pripisujeme jednotlivých dielam (resp. produktom, objektom, hudobným prejavom a pod.) usudzujúc o tom, o aký typ objektu ide (mentálny, abstraktný, fyzický), nie estetickej oblasti ako takej.

3/ Osobne ma trochu vyrušujú výroky autora typu: „Scruton sa mýli“ (s. 104), „Scrutonova nedôslednosť“ ako dôsledok nedostatočné čítania Schönberga a Adorna (s. 105) a pod.

4/ Na základe práce filozofky E. A Denhamovej autor diplomovej práce na s. 114 dospieva k záveru: „*Atonální hudba se tím proměnila v součást explanačního pole Scrutonovy hudební estetiky.*“ Hoci je toto tvrdenie Denhamovou vyargumentované, považujem ho za prisilné, resp. určite by ho bolo vhodné podporiť minimálne podobne zacieleným argumentom od iného autora.

OTÁZKY NA OBHAJOBU

Nemám otázky. Chcem len poprosiť autora, aby si k obhajobe pripravil:

a) návrhy ešte analyticky nereflektovaných atonálnych diel, na ktorých by mohol v budúcnosti potenciálne overiť výsledky svojej práce;

b) zauvažoval nad možnosťou načrtnutia experimentálneho overenia niektorých výsledkov svojej diplomovej práce.

ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE

Komplexné hodnotenie práce je vo výsledku vysoko pozitívne: skúmaná téma z teoretického hľadiska je veľmi dôležitá; ciele práce sú formulované jasne a relevantne; spracovanie pramennej literatúry je dôkladné a bohaté; štruktúra práce je logická, nadväznosť častí práce a proporcionálnosť je cieľavedome dodržiavaná; metódy práce sú aplikované prehľadne; analýzy sú metodicky premyslené; celkové výskumné výsledky práce sú pomerne nové a odhalené problémy a náčrty ich riešenia sú formulované presvedčivo. Autor vo svojej diplomovej práci prejavil veľké nadanie pre vedeckú prácu, vysoko rozvinutý zmysel pre analyticko-syntetické myslenie a domýšľanie vedeckých problémov. Verím že túto svoju danosť v budúcnosti dokáže ešte zúročiť. Mať pred ukončením magisterského štúdia publikovaný článok v prestížnom vedeckom časopise (*Hudební věda* 2023/3) nie je samozrejmosť – považovala som za potrebné na túto skutočnosť v posudku poukázať.

Práca spĺňa požiadavky kladené na diplomovú prácu (záverečná magisterská práca) v študijnom programe estetika z hľadiska všetkých posudzovaných aspektov a preto ju **odporúčam na obhajobu**. S ohľadom na uvedené kvality práce a iba drobné pripomienky hodnotím prácu známkou **A (výborne)**.

V Prešove, dňa 14.06.2024

Podpis oponentky: